

Електронний журнал «Державне управління: удосконалення та розвиток» включено до переліку наукових фахових видань України з державного управління (Категорія «Б», Наказ Міністерства освіти і науки України № 1643 від 28.12.2019).

Спеціальність – 281.

Державне управління: удосконалення та розвиток. 2024. № 8.

DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2156.2024.8.4>

УДК 354:342.9:330.341:004(477)

С. А. Дяченко,

д. держ. упр., доцент, доцент кафедри регіональної політики, Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5905-4607>

М. Б. Гараєва,

аспірант кафедри регіональної політики, Навчально-науковий інститут публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0003-5340-1879>

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ

S. Diachenko,

Doctor of Sciences in Public Administration, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Regional Policy, Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service of Taras Shevchenko National University of Kyiv

M. Haraieva,

Postgraduate student of the Department of Regional Policy, Educational and Scientific Institute of Public Administration and Civil Service of Taras Shevchenko National University of Kyiv

REGULATORY AND LEGAL PROVISION OF THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY IN UKRAINE

У статті проведено аналіз сучасного стану нормативно-правового забезпечення розвитку цифрової економіки в Україні як основи державного регулювання її розвитку. Визначено, що цифрова економіка базується на цифрових комп'ютерних технологіях та інформаційно-комунікаційних технологіях і на їх основі докорінно перетворює усі сфери й бізнес-процеси. Розкрито фундаментальні цілі цифрової економіки в Україні. Підкреслено, що важливість розвитку цифрової економіки підсилюють виклики і умови пандемії COVID-19 та воєнного стану в Україні. Проаналізовано основні нормативно-правові документи, які регулюють процес становлення, формування та розвитку цифрової економіки в Україні. Наголошено на важливості виконання Україною відповідних вимог європейських стратегічних документів в процесі інтеграції до Євросоюзу, та адаптації нормативно-правових актів до європейських стандартів. Доведено доцільність формування і впровадження в Україні моделі інноваційного розвитку, яка є базовою в ЄС. Наголошено, що великої уваги потребує аспект удосконалення правового забезпечення у кіберпросторі. Узагальнено, що законодавче забезпечення розвитку цифрової економіки в Україні досить багатогранне, разом з тим, нормативно-правові документи сьогодні потребують внесення відповідних змін, доповнень, уніфікації та адаптації до європейських стандартів.

The article analyzes the current state of regulatory and legal support for the development of the digital economy in Ukraine as a basis for state regulation of its development. It was determined that the digital economy is based on digital computer technologies and information and communication technologies and on their basis fundamentally transforms all areas and business processes. The fundamental goals of the digital economy in Ukraine are revealed. It is emphasized that the importance of the development of the digital economy is reinforced by the challenges and conditions of the COVID-19 pandemic and martial law in Ukraine. It is noted that in order to regulate the digital economy at the state level, regulatory and legal documents are being developed that create a legal mechanism for the formation and development of the latest technologies. It is substantiated that today the transformational processes associated with the development of digitalization in all spheres of social life indicate the need to improve the existing mechanisms of their state regulation, including normative and legal ones. The main regulatory and

legal documents that regulate the process of establishment, formation and development of the digital economy in Ukraine have been analyzed. The importance of Ukraine's fulfillment of the relevant requirements of European strategic documents in the process of integration into the European Union, and the adaptation of normative legal acts to European standards was emphasized. The expediency of forming and implementing in Ukraine a model of innovative development, which is basic in the EU, has been proven. It was emphasized that the aspect of improving legal protection in cyberspace needs great attention. In general, the legislative support for the development of the digital economy in Ukraine is quite multifaceted. At the same time, regulatory and legal documents today need to be improved and refined on many important issues that arise in the process of transformational changes. It is advisable to introduce appropriate changes and additions to existing documents, their unification and adaptation to European standards.

Ключові слова: *цифрова економіка, державне регулювання, нормативно-правове забезпечення, європейські стандарти, цифровізація, інноваційний розвиток, інформаційна безпека, економічне зростання, європейська інтеграція, цифрові технології, сервісна держава, партнерство.*

Keywords: *digital economy, state regulation, regulatory and legal support, European standards, digitalization, innovative development, information security, economic growth, European integration, digital technologies, service state, partnership.*

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Сьогодні в усіх сферах суспільного життя швидкими темпами створюються умови для зародження, функціонування та розвитку цифрової економіки. Важливим завданням державного регулювання її розвитку є створення належного нормативно-правового забезпечення. Ефективне законодавче регулювання, має базуватись європейських стандартах та враховувати сучасні тренди розвитку національної економіки України. Звісно, в Україні вже створено законодавче підґрунтя, що визначає правові рамки функціонування та

розвитку цифрової економіки. Разом з тим, існуючі нормативно-правові документи, потребують детального аналізу та подальшого вдосконалення.

Цифрові трансформації продукують інновації та спонукають розвиток цифрової економіки в країні, а це, в свою чергу, вимагає корекції існуючої нормативно-правової бази регулювання відповідних процесів. Тому, враховуючи сучасні виклики, механізм правового регулювання цифрової економіки в Україні потребує перегляду та ретельних змін у контексті адаптації до новітніх вимог.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття. Нормативно-правове забезпечення розвитку цифрової економіки є практичною сферою багатьох фахівців на державному рівні, що впроваджують та удосконалюють існуючі норми права. Сферою наукових інтересів зазначені питання є в таких вітчизняних вчених і дослідників, як: В. Апалькова, З. Варналій, М. Вінник, В. Геєць, Н. Грицяк, І. Жилияєв, Ю. Зайцева, С. Коляденко, Н. Краус, О. Левицька, Д. Олійник, В. Омельченко, О. Піжук, С. Петькун, Ю. Пивоваров, Г. Почепцов, А. Семенченко, В. Фіщук, С. Чукут та ін. Великий внесок у розуміння та значення цифрової економіки внесли закордонні вчені Н. Негропonte, Д. Тапскотт, Т. Месенбург, К. Шваб та ін.

Віддаючи належне зазначеним ґрунтовним напрацюванням, у зв'язку із швидкими цифровізаційними процесами й перманентними інноваційними технологічними зрушеннями, існує потреба в ретельному аналізі існуючої бази нормативно-правового регулювання розвитку цифрової економіки в Україні та розробці відповідних змін і доповнень задля її удосконалення.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз сучасного стану нормативно-правового забезпечення розвитку цифрової економіки в Україні як основи державного регулювання її розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Сучасний етап розвитку України,

пов'язаний з безальтернативністю переходу на нову модель економічного розвитку, в основі якої використання інтелектуального і творчого потенціалу людської особистості. Як відомо, цифрова економіка базується на цифрових комп'ютерних технологіях та інформаційно-комунікаційних технологіях і на їх основі докорінно перетворює усі сфери й бізнес-процеси. І для того, щоб країна посіла гідне місце у глобальній цифровій економіці, особлива увага має приділятися можливостям у виробничій, інноваційній сферах та сфері зайнятості [17, с. 4].

Економічне зростання країни суттєво залежить від розвитку інноваційних технологічних процесів та ефективності інструментів їх впровадження в національній економіці. З метою регулювання цифрової економіки на рівні держави розробляються нормативно-правові документи, які створюють правовий механізм для формування та розвитку новітніх технологій. На сьогодні трансформаційні процеси, пов'язані з розвитком цифровізації в усіх сферах суспільного життя, вказують на необхідність удосконалення існуючих механізмів їх державного регулювання, у тому числі нормативно-правового.

Цифрова економіка в Україні має свої передумови, які були закладені відповідними правовими актами, що створили підґрунтя для формування цифровізаційних процесів та механізмів. В Україні вже досить давно сформувались правові засади розвитку інформаційного суспільства. Так, у 1998 році було прийнято Закон України «Про Національну програму інформатизації» [1], а у 2022 році його вдосконалено. У 2007 році Законом України було затверджено Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки [2], а також у 2013 році розпорядженням Кабінету Міністрів України затверджено Стратегію розвитку інформаційного суспільства в Україні [7]. Безперечно, кожний із зазначених документів вніс свій внесок у формування нормативно-правової бази для розвитку цифрової економіки в Україні.

В Україні, економічна політика якої спрямована на виконання відповідних вимог в процесі інтеграції до Європейського Союзу, безперечно враховуються європейські стратегічні документи [18]. Першим кроком, на державному рівні, для розвитку цифрової економіки стало розроблення у 2016 році концептуальних засад цифровізації, які відображені у спільному проєкті «Цифрова адженда України – 2020» [12]. Ініціатором цього проєкту виступило Мінекономіки, а до його розробки були залучені представники державних органів влади, передових компаній у сфері використання цифрових технологій, громадських організацій, асоціацій, консалтингових груп, науковці, незалежні експерти та ін. [18].

Враховуючи здійснені напрацювання та проєкт цифрової економіки в контексті євроінтеграції, на національному рівні було прийнято Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки, яка затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України [8]. Зазначений документ, був фактично дорожньою картою цифрової трансформації економіки України, яку після ухвалення одразу почали втілювати. Концепцією передбачено перехід від сировинного типу економіки, яка споживає природні ресурси, до високотехнологічних виробництв та ефективних процесів за допомогою ІТ-технологій та комунікацій [21].

Цифрова економіка в Україні має на меті досягнення таких цілей:

- прискорення економічного зростання та залучення інвестицій;
- трансформацію секторів економіки в конкурентоспроможні та ефективні;
- технологічну й цифрову модернізацію промисловості та створення високотехнологічних виробництв;
- доступність для громадян переваг та можливостей цифрового світу;
- реалізацію людського ресурсу, розвиток цифрових індустрій та цифрового підприємництва [13].

На сьогоднішній день майже кожна сфера пов'язана з цифровими технологіями, вони розвиваються та потребують нових площин для

формування і реалізації. Важливість розвитку цифрової економіки підсилюють виклики і умови пандемії COVID-19 та воєнного стану в Україні.

Цифрові технології стрімко розвиваються, разом з цим суспільство потребує удосконалення відповідних компетенцій. Саме задля покращення обізнаності громадян у березні 2021 року розпорядженням Кабінету Міністрів України було схвалено Концепцію розвитку цифрових компетентностей до 2025 року [9]. Концепція спрямована, передусім, на розвиток цифрових технологій та впровадження інновацій у всіх сферах суспільного життя. Згідно цього документу – цифрова компетентність є динамічною комбінацією знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, інших особистих якостей у сфері інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність із використанням таких технологій.

Слід зазначити, що з серпня 2021 року набув чинності Закон України «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні», який визначає організаційні, правові та фінансові засади функціонування правового режиму Дія Сіті, що запроваджується з метою стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні шляхом створення сприятливих умов для ведення інноваційного бізнесу, розбудови цифрової інфраструктури, залучення інвестицій, а також талановитих спеціалістів [4].

У вересні 2019 року укладено меморандум про створення Української національної цифрової коаліції «Коаліція цифрової трансформації». Цифрові коаліції – це прозоре партнерство між суб'єктами цифрових трансформацій, яке сприяє розвитку цифрових навичок у державах-членах, які працюють разом для втілення цифрових перетворень, розвитку цифрової економіки та вдосконалення цифрових навичок на національному, регіональному або місцевому рівнях [15].

Обраний Україною вектор до Євросоюзу вимагає зближення та інтеграцію національної економічної системи до систем країн ЄС. Це спонукає Україну до формування і впровадження моделі розвитку, яка прийнята ЄС за

базову, тобто моделі інноваційного розвитку [20]. Враховуючи євроінтеграційний напрям України та швидкі темпи трансформаційних процесів, створення «Коаліції цифрової трансформації» передбачає спільні можливості та координаційні дії щодо цифрового розвитку з урахуванням європейського досвіду країн та втілення його в національній економіці. Створенні «Коаліції цифрової трансформації» існують в європейських країнах і передбачають площину для розвитку цифровізації. Вони є прикладом і позитивним досвідом для України в подальшій їх реалізації у різних сферах та галузях національної економіки [22].

Починаючи з 2020 року перед Кабінетом Міністрів України було поставлено одне з пріоритетних завдань – діджиталізація. У виконання розроблено стратегію «Україна 2030E – Україна з розвинутою цифровою економікою». Відповідно до цієї стратегії, цифровізація стане головним інструментом для досягнення стратегічної цілі України – збільшення ВВП у 8 разів, до 1 трлн дол. у 2030, та забезпечення добробуту, комфорту та якості життя українців на рівні, вищому за середній показник у Європі. Частка цифрової економіки у ВВП найбільших країн світу у 2030 досягне 50-60%. В Україні цей показник може бути ще вищим – 65% ВВП (за реалізації форсованого сценарію розвитку цифрової економіки в Україні) [11]. Зрозуміло, що зазначені прогнози розрахунки було проведено до повномасштабного вторгнення росії в Україну, і сьогодні по всій території України ще лунають сигнали повітряної тривоги, та працювати над механізмами відновлення економіки й забезпечення основ довгострокового зростання потрібно вже зараз, плануючи дії на кілька кроків наперед.

У березні 2021 року Кабінет Міністрів України затвердив своєю постановою Національну економічну стратегію на період до 2030 року, у якій визначаються орієнтири, принципи та цінності в економічній політиці, серед яких вказується необхідність подальшого розвитку ефективної цифрової сервісної держави та відповідних державних інститутів (розвиток цифрової економіки як напрям економічного зростання економіки в Україні) [6].

В листопаді 2021 року Урядом було прийнято Стратегію здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами до 2025 року, що має на меті створення можливостей для подальшого розвитку цифрових трансформацій, автоматизації в бізнес-структурах, державного контролю та передбачення реальних ризиків, що виникатимуть в процесі реалізації [10]. Зазначена Стратегія, акцентує розвиток інформаційно-телекомунікаційних систем в управлінні публічними фінансами враховуючи ризики цифровізаційних процесів через кібератаки в процесі взаємообміну інформацією.

Як зазначає Ю. Когут, період швидкого розвитку інформаційно-технологічних систем, комп'ютерних мереж веде до зловживань цими технологіями злочинним шляхом [14]. Це є фактором ризику, пов'язаним із кіберзлочинами, в процесі розвитку цифровізації. Зазначена вище Стратегія передбачає загрозу кіберзлочинності, що несе в собі негативні наслідки (завдання шкоди суб'єктам господарювання, державним та громадським інституціям, окремим особам та державі в цілому).

На підставі аналізу етапів розвитку цифрових процесів, зрозумілим є існування високих ризиків у даній сфері, що становлять загрозу суспільству. Саме держава має бути головним гарантом захисту від кіберзлочинів, а важелями регулювання є дієве правове підґрунтя. Для боротьби та захисту від кіберзлочинності в Україні розроблено низку нормативно-правових актів у цьому напрямі, який є одним із головних у розвитку цифрової економіки країни. Водночас, враховуючи сучасні обставини та умови, великої уваги потребує аспект удосконалення правового забезпечення у кіберпросторі.

Дуже важливими законами у сфері інформаційної безпеки на сьогоднішній день є закони «Про національну безпеку України», «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», «Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах» [16]. Одним із важливих актів у рамках захисту цифровізаційних процесів є Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України», в якому розкривається зміст

кібербезпеки та кіберзахисту та визначаються правові й організаційні основи забезпечення захисту життєво важливих інтересів людини і громадянина, суспільства та держави, національних інтересів України у кіберпросторі [5].

Цифровізація політики є наслідком глобалізації та полягає в тому, що вона кардинально змінює сучасні тренди політичних процесів, функціональне призначення політичних інститутів, суспільні інтеракції та сценарії майбутнього. Цифрові технології обумовлюють результати виборів, формують і модерують громадянську активність, впливають на зовнішній імідж держави, виступають каталізатором гібридності політичних режимів, роблять впізнаваними і легітимними публічних персон, політичні кампанії, доленосні рішення [19].

На підставі проведеного аналізу нормативно-правового забезпечення розвитку цифрової економіки в Україні можна зазначити, що законодавче забезпечення у даній сфері досить багатогранне. Разом з тим, нормативно-правові документи сьогодні потребують удосконалення та доопрацювання із багатьох суттєвих питань, які виникають в процесі трансформаційних змін.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. Цифровізація вносить свої вимоги та корективи для їх втілення, на рівні держави виникає потреба у створенні площини для подальшого її розвитку в усіх сферах суспільного життя. В Україні стрімкі процеси розвитку цифрової економіки є позитивною тенденцією для покращення показників, модернізації галузей, введення новітніх інноваційних технологій, впровадження їх у виробничих структурах, створюючи умови для подолання кризових явищ. Цифровізація розвивається в усіх сферах суспільства, що вимагає гнучкої адаптації до цих процесів. Швидкими темпами впроваджуються цифровізаційні проекти, які потребують активізації в державі, бізнесі, науці та суспільстві задля розвитку цифрової економіки в Україні на усіх рівнях.

Трансформаційні процеси у цифровій економіці стимулюють виникнення нових технологічних, соціальних, інноваційних явищ, що, в свою

чергу, створює необхідність удосконалення законодавчої бази для подальшого ефективного функціонування і розвитку. Існуюча сьогодні нормативно-правова база є добрим підґрунтям, що дало можливості для формування та розвитку цифрової економіки в країні. Разом з тим, актуальним є внесення відповідних змін, доповнень до існуючих документів, їх уніфікація та адаптація до європейських стандартів.

Таким чином, враховуючи нові виклики та запити суспільства, доцільним напрямом подальших наукових розвідок і практичного втілення вбачається удосконалення критеріальної бази систематизації чинних нормативно-правових документів у сфері регламентації цифрової економіки в Україні залежно від предмета правового регулювання: обсягу прав суб'єктів у взаємовідносинах в різних сферах та на різних рівнях, кола суб'єктів та їх повноважень з метою виявлення невирішених чинним законодавством питань.

Література

1. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 04.02.1998 № 74/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text>

2. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 09.01.2007 № 537-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>

3. Про Національну програму інформатизації: Закон України від 01.12.2022 № 2807-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text>

4. Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні: Закон України від 15.07.2021 № 1667-IX URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text>

5. Про основні засади забезпечення кібербезпеки України: Закон України від 05.10.2017 № 2163-VIII URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

6. Національна економічна стратегія на період до 2030 року: Постанова Кабінету Міністрів України від 03 березня 2021 р. № 179. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179>

7. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 15.05.2013 № 386-р. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KR130386>

8. Концепція розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020 роки та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 січня 2018 р. № 67-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-p/ed20180117#n23>

9. Концепція розвитку цифрових компетентностей: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 3 березня 2021 р. № 167-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text>

10. Стратегія здійснення цифрового розвитку, цифрових трансформацій і цифровізації системи управління державними фінансами на період до 2025 року та затвердження плану заходів щодо її реалізації: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 листопада 2021 р. № 1467-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#Text>

11. Україна 2030Е-країна з розвинутою цифровою економікою. Український інститут майбутнього. URL: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoju.html>

12. Цифрова адженда України – 2020. Концептуальні засади. Першочергові сфери, ініціативи, проекти цифровізації України до 2020 року. / НІТЕСН office. грудень 2016. 90 с. [Електронний ресурс] - URL: <https://uccs.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>

13. Демчишак Н. Б. Розвиток цифрової економіки в Україні: концептуальні основи, пріоритети та роль інновацій. Науково-виробничий журнал «Інноваційна економіка» 5-6, 2020. С. 43-48.

14. Когут Ю. І. Кібервійни, кіберзлочинність (концепції, стратегії, технології): практ. посібник. Київ. 2022. 284

15. Левицька Н. О Сучасні тенденції розвитку нормативно-правового регулювання цифрової економіки. Юридичний науковий електронний журнал. № 5/2019. С. 26-29.

16. Луценко В. Р., Пікуля Т. О. Правове забезпечення цифрової трансформації в Україні. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2024. Випуск 81: частина 1. С. 61-67.

17. Пищуліна О. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Центр Разумкова. Видавництво “Заповіт”, 2020 URL: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf

18. Подольчак Н. Ю., Білик О. І., Левицька Я. В., Сучасний стан цифровізації в Україні. Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка» № 10, 2019. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/10_2019/6.pdf

19. Хаустова М. Г. Поняття цифровізації: національні та міжнародні підходи. Право та інновації № 2 (38) 2022. С. 7-18 URL: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/2cf09751-22a8-4b1e-b4ad-05ac036d49f3/content>

20. Хаустова М. Г. Інновації як основа модернізації сучасного суспільства. Право та інновації № 1 (37) 202. С. 7-15 URL: <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/811/636>

21. Уряд схвалив Концепцію розвитку цифрової економіки та суспільства України на 2018-2020. Прес-служба Мінекономіки URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=ad097ec8-d77d-4e1b-bb679483c3631ec2&title=UriadSkhvalivKontseptsiuRozvitkuTsifrovoiEkonomikiTaSuspilstvaUkrainiNa2018-2020> (дата опублікування 17.01.2018).

22. Укрінформ. Новини про створення «Коаліції цифрової трансформації» URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-preshall/2772462-stvorennia-koalicii-cifrovoi-transformacii.html> (дата публікації 05.09.2019).

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine (1998), The Law of Ukraine “On the National Informatization Program”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/98-%D0%B2%D1%80#Text> (Accessed 25 July 2024).
2. Verkhovna Rada of Ukraine (2007), The Law of Ukraine “On the Basic Principles for the Development of an Information-Oriented Society in Ukraine for 2007–2015”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text> (Accessed 25 July 2024).
3. Verkhovna Rada of Ukraine (2022), The Law of Ukraine “About the National Informatization Program”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2807-20#Text> (Accessed 25 July 2024).
4. Verkhovna Rada of Ukraine (2021), The Law of Ukraine “On stimulating the development of the digital economy in Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-20#Text> (Accessed 25 July 2024).
5. Verkhovna Rada of Ukraine (2017), The Law of Ukraine “About the main principles of ensuring cyber security of Ukraine”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text> (Accessed 25 July 2024).
6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution “National economic strategy for the period up to 2030”, available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-nacionalnoyi-eko-a179> (Accessed 25 July 2024).
7. Cabinet of Ministers of Ukraine (2013), Resolution “Information society development strategy in Ukraine”, available at: <https://ips.ligazakon.net/document/KR130386> (Accessed 25 July 2024).
8. Cabinet of Ministers of Ukraine (2018), Resolution “Concept of development of the digital economy and society of Ukraine for 2018-2020 and approval of the plan of measures for its implementation”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/67-2018-r/ed20180117#n23> (Accessed 25 July 2024).

9. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution “Concept of development of digital competences”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-%D1%80#Text> (Accessed 25 July 2024).

10. Cabinet of Ministers of Ukraine (2021), Resolution “Strategy for implementation of digital development, digital transformations and digitalization of the state finance management system for the period until 2025 and approval of the plan of measures for its implementation”, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1467-2021-%D1%80#Text> (Accessed 25 July 2024).

11. Ukrainian Institute of the Future (2018), “Ukraine 2030e-country with a developed digital economy”, available at: <https://strategy.uifuture.org/kraina-z-rozvinutoyu-cifrovoyu-ekonomikoyu.html> (Accessed 25 July 2024).

12. HITECH office (2016), “Digital Agenda of Ukraine - 2020. Conceptual Background. Priority areas, initiatives, projects for digitization of Ukraine until 2020”, available at: <https://ucci.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pd> (Accessed 25 July 2024).

13. Demchyshak, N. B (2020), “Development of the digital economy in Ukraine: conceptual foundations, priorities and the role of innovation”, *Naukovo-vyrobnychyj zhurnal «Innovatsijna ekonomika»*, vol. 5-6, pp. 43-48.

14. Kohut, Yu. I. (2022), *Kibervijny, kiberzlochynnist' (kontseptsii, stratehii, tekhnolohii) [Cyber wars, cyber crime (concepts, strategies, technologies)]*, Kyiv, Ukraine.

15. Levytska, N. (2019), “Modern trends in the development of regulatory and legal regulation of the digital economy”, *Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal*, vol. 5, pp. 26-29.

16. Lutsenko, V. R. and Pikulia, T. O. (2024), “Legal provision of digital transformation in Ukraine”, *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho Natsional'noho Universytetu*, vol. 81, no. 1, pp. 61-67.

17. Pyschulina, O. (2020), “Digital economy: trends, risks and social determinants”, available at: https://razumkov.org.ua/uploads/article/2020_digitalization.pdf (Accessed 05 Aug 2024).

18. Podolchak, N. Yu. Bilyk, O. I. and Levytska, Ya. V. (2019), “The condition of digitalization in Ukraine”, *Efektivna ekonomika*, vol. 10, available at: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/10_2019/6.pdf (Accessed 25 July 2024).

19. Khaustova, M. H. (2022), “The concept of digitalization: national and international approaches”, *Pravo ta innovatsii*, vol. 2 (38), pp. 7-18, available at: <https://openarchive.nure.ua/server/api/core/bitstreams/2cf09751-22a8-4b1e-b4ad-05ac036d49f3/content> (Accessed 05 Aug 2024).

20. Khaustova, M. H (2022), “Innovations as the basis for the modernization of modern society”, *Pravo ta innovatsii*, vol. 1 (37), pp. 7-15, available at: <https://pti.org.ua/index.php/ndipzir/article/view/811/636> (Accessed 05 Aug 2024).

21. Ministry of Economy of Ukraine (2018), “The Government approved the Concept for the Development of the Digital Economy and Society of Ukraine for 2018-2020”, available at: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=ad097ec8-d77d-4e1b-bb679483c3631ec2&title=UriadSkhvalivKontseptsiuRozvitkuTsifrovoiEkonomikiTaSuspilstvaUkrainiNa2018-2020> (Accessed 05 Aug 2024).

22. Ukrinform (2019), “News about the creation of the "Digital Transformation Coalition"”, available at: <https://www.ukrinform.ua/rubric-preshall/2772462-stvorennia-koalicii-cifrovoi-transformacii.html> (Accessed 05 Aug 2024).

Стаття надійшла до редакції 11.08.2024 р.